

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет «Аудіовізуального мистецтва та Медіатехнологій»
Кафедра «Фотомистецтва та Візуальних практик»

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

«Між мною і тобою: емоційний контакт як основа художнього образу у
портретній фотографії»

Виконала студентка 4 курсу
спеціальності 021
«Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОПП «Фотомистецтво та візуальні практики»
Стецюк С.М.

Керівник: доктор філософії з культурології,
старший викладач кафедри ФВП ХДАДМ
Мусієнко Ольга Вячеславівна

Харків 2026

Харківська академія дизайну та мистецтв

Факультет «Аудіовізуальне мистецтво та заочне навчання»
Кафедра «Візуальних практик» / денна форма навчання
Освітньо кваліфікаційний рівень «Бакалавр»
Напрямок підготовки 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»

Затверджую

Завідувач кафедри візуальних практик

М.С. Свинаренко

13 квітня 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Стецюк Софія Максимівна

1. Тема проєкту «Між мною і тобою: емоційний контакт як основа художнього образу у портретній фотографії» Керівник проєкту (роботи) Мусієнко О.В.
Затверджені наказом вищого навчального закладу від «27» листопада 2025 року
2. Строк подання студентом проєкту (роботи) травень 2026
3. Вихідні дані до проєкту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
 - Обґрунтування актуальності теми
 - Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів
 - Аналіз аналогів
 - Розробка авторської концепції рішення теми
 - Композиційний пошук образотворчих засобів втілення задуму
 - Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів
 - Висновки
 - Список літератури
 - Ілюстративні матеріали
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6.Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис Завдання видав	Дата Завдання прийняв
Розділ 3	СУПРУН О. Д. Кандидат технічних наук, доцент.		
Розділ 2	ПРИСЯЖНЕНКО О. В. Старший викладач кафедри ФВП.		

7. Дата видачі завдання _____вересень 2025_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ ЗП	Назва етапів дипломного проєкту	Строк виконання етапів проєкту (роботи)	Примітка
1	Затвердження теми дипломної роботи	Жовтень	
2	Аналіз аналогів	Жовтень	
3	Розробка авторської концепції, рішення теми	Листопад-грудень	
4	Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму	Грудень	
5	Затвердження ескізів та рішення теми	Грудень-січень	
6	Систематизація інформації до пояснювальної записки	Січень	
7	Виконання оригіналів дипломної роботи	Лютий-квітень	
8	Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи	Лютий-травень	
9	Захист дипломної роботи	Червень	

Студентка _____СТЕЦЬОК С.М.

Керівник проєкту _____МУСІЄНКО О.В.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ	7
1.1. Обґрунтування вибору жанру та формату аудіо-візуального твору	7
1.2. Тема та ідея дипломного проєкту	8
1.3. Конфлікт як смислотворчий елемент авторського твору	9
1.4. Концепція та художній задум проєкту	11
1.5. Аналіз сучасних аудіо-візуальних творів-аналогів	12
1.6. Візуальна мова, стилістика та образна система проєкту	13
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ	15
2.1. Збір та систематизація візуального й теоретичного матеріалу	15
2.2. Розробка цільової аудиторії та визначення призначення авторського аудіо-візуального твору	16
2.3. Соціокультурний контекст проєкту	17
2.4. Сценарна структура (візуальний наратив) проєкту	17
2.5. Художні та технічні засоби виразності	18
РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ФОТОПРОЄКТУ	19
3.1. Експлікація як технологічна схема реалізації зображально-монтажної композиції твору	19
3.2. Композиційне та проєктне рішення авторського твору	20
3.3. Монтажні та постпродакшн-рішення	21
3.4. Кошторис реалізації авторського проєкту	22
3.5. Опис готового результату та його презентаційна форма	22
ВИСНОВОК	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26

ВСТУП

Фотографія для мене — це завжди було чимось дуже тендітним і глибоко особистим. Ще з підліткового віку, дивлячись у видошукач, я відчувала, що можу або просто «зняти людину», або на мить по-справжньому її зустріти. І щоразу, коли мені вдавалося цю зустріч пережити, у кадрі з'являлося щось живе, трепетне, майже незахищене. Саме через це відчуття я й обрала тему своєї дипломної роботи.

«Між мною і тобою: емоційний контакт як основа художнього образу у портретній фотографії».

Мені завжди було боляче дивитися, як сьогодні портрети стають ідеальними, стильними, «інстаграмними» — і такими холодними. Красиві обличчя, правильне світло, вивірені пози... але майже немає людини. Немає її душі, її страху, її ніжності, її внутрішньої тиші. Я хочу вірити, що фотографія здатна на більше. Що вона може стати простором, де двоє людей — фотограф і модель — наважуються бути щирими і вразливими поруч один з одним.

Саме тому для мене ця робота — не просто дипломний проєкт. Це дуже особисте дослідження. Я хочу зрозуміти, як у моменті зйомки між нами може народитися справжній емоційний зв'язок. Коли я перестаю бути «тим, хто фотографує», а модель — «тим, кого фотографують». Коли ми обоє стаємо співучасниками чогось набагато глибшого, ніж просто створення картинки.

Сьогодні, коли навколо нас стільки поверхневого контенту і штучної краси, мені здається, що потреба в щирому контакті стала майже фізичною. Люди втомилися від масок. І я втомилася. Мені хочеться створювати портрети, від яких перехоплює подих не через красу, а через правду, яка в них є. Портрети, в яких відчувається: «я тебе бачу».

Проблема, яку я досліджую, для мене дуже жива: ми навчилися робити портрети технічно досконалыми, але часто втрачаємо в них найголовніше — живе тепло людського зв'язку. Модель стає красивим об'єктом, а фотограф — оператором. Я ж мрію показати, що справжній художній образ народжується саме в тому тонкому, трепетному просторі «між мною і тобою» — у погляді, у тиші, у спільному диханні, у моменте довіри.

Мета моєї роботи — не тільки теоретично осмислити цей процес, а й відчувати його на практиці: створити серію портретів, у яких буде видно, як від легкої дистанції й ніяковості ми повільно, обережно йдемо до щирості й емоційної близькості.

Я дуже хвилювалася під час зйомок. Кожного разу це було випробуванням моєї власної відкритості. Чи зможу я створити атмосферу, в якій людина захоче розкритися? Чи відчує вона, що я не просто ловлю вдалий кадр, а справді поруч із нею? Деякі найсильніші кадри народилися в моменти, коли ми майже не розмовляли — просто були разом у тиші. І саме тоді я розуміла: ось воно. Ось той момент, заради якого я все це роблю.

Цією роботою я хочу сказати, що фотографія може бути актом турботи, ніжності й справжньої зустрічі. Що вона здатна торкатися серця. І що найцінніше в ній — це не ідеальна композиція, а те тепле, живе, людське, що виникає між двома людьми перед камерою.

Мені дуже хочеться, щоб дивлячись на ці портрети, глядач теж відчув: тут хтось когось по-справжньому бачив і відчував.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АВТОРСЬКОГО ВІЗУАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

1.1. Обґрунтування вибору жанру та формату аудіо-візуального твору

Вибір жанру та формату для дипломної роботи став для мене одним із найважливіших і найособистіших рішень. З самого початку я знала, що хочу працювати саме з портретною фотографією. Для мене цей жанр — це не просто один із видів зйомки, а найтонший, найінтимніший і найчесніший спосіб говорити про людину, про її внутрішній світ і про те, що відбувається між людьми.

Я свідомо відмовилася від відеороботи, інсталяції чи будь-яких цифрових експериментів. Статичний фотографічний кадр має особливу магію і силу, якої немає в динамічному зображенні. Фотографія зупиняє час. Вона змушує глядача затриматися, вдихнути, зазирнути в очі людини на портреті й спробувати відчувати те, що вона переживає. У світі, де все рухається зі шаленою швидкістю — stories, reels, тіктоки — саме статичний портрет стає актом спротиву. Він просить уваги, тиші й емоційної присутності.

Портретний жанр я обрала ще й тому, що саме в ньому найгостріше проявляється головна проблема сучасної візуальної культури: протистояння між зовнішнім і внутрішнім. Сьогодні портрети часто роблять для «картинки» — щоб було красиво, стильно, впізнавально. Але я хотіла протилежного: щоб у кадрі відчувалася жива людина з її страхами, ніжністю, сумнівами і силою.

Формат авторського фотопроекту (цілісної серії портретів) також був обраний не випадково. Одна фотографія, навіть дуже сильна, не може розповісти всю історію емоційного контакту. Серія ж дозволяє показати процес, розвиток, динаміку відносин між мною і моделлю. Я побудувала серію як емоційний шлях: від перших кадрів, де відчувається дистанція, ніяковість і захист, до фінальних робіт, де з'являється справжня довіра, розслаблення і навіть оголеність душі.

Важливим для мене було рішення працювати виключно з природним світлом, мінімалістичним середовищем і камерною пластикою тіла. Я не хотіла, щоб яскраві декорації, штучне світло чи складний реквізит відволікали увагу від головного — від людини і від того тонкого, майже невидимого зв'язку, який виникає між нами. Прості інтер'єри, м'яке денне світло, що ллється з вікна, звичайні стіни — усе це створює атмосферу інтимності й чесності. У такому просторі складніше ховатися, і легше бути собою.

Також формат серії зручний для майбутньої виставкової презентації. Мені важливо, щоб робота жила не тільки в цифровому вигляді, а й у реальному просторі, де глядач зможе повільно пройти шлях разом зі мною і моделями.

Отже, вибір жанру та формату продиктований не технічними зручностями, а глибокою внутрішньою потребою говорити про емоційний контакт максимально щиро, ніжно і безпосередньо.

1.2. Тема та ідея дипломного проєкту

Тема дипломної роботи «Між мною і тобою: емоційний контакт як основа художнього образу у портретній фотографії» народилася з мого щирого болю, спостережень і мрії.

Протягом кількох років я відчувала, як портретна фотографія все більше втрачає свою душу. Гортаючи сторінки сучасних фотографів, Instagram чи портфолію, я бачила безліч технічно бездоганих робіт, але дуже мало таких, від яких по шкірі йшли мурашки. Мені бракувало портретів, у яких відчувалася б справжня присутність. Присутність фотографа. Присутність моделі. Присутність моменту, коли двоє людей зустрілися по-справжньому.

Основна ідея мого проєкту дуже проста і водночас дуже важлива для мене: справжній художній портрет не створюється однією людиною. Він народжується

між двома людьми. У просторі між фотографом і моделлю. У тому невидимому, але відчутному діалозі, який відбувається під час зйомки.

У цьому проєкті я не хочу бути холодним спостерігачем за склом об'єктива. Я хочу бути учасником. Я вкладаю в кожен кадр свій настрій, свої переживання, свою вразливість. А модель, відчуваючи це, відповідає своїм внутрішнім станом — поглядом, диханням, жестом, тишею. Так відбувається співтворчість. Так з'являється те, що я називаю «живим образом».

Назва «Між мною і тобою» — це не просто красиві слова. Це суть усього, що я роблю. «Між» — це простір, у якому все відбувається. Простір ніяковості і довіри, страху і ніжності, захисту і відкритості. Я хотіла, щоб вся серія була побудована як поступовий рух від дистанції до близькості. Від перших кадрів, де модель ще «закрита», до тих, де вона дозволяє себе побачити по-справжньому.

Для мене цей проєкт став глибоко особистим шляхом. Кожна зйомка була не просто технічним процесом, а маленьким емоційним дослідженням. Я постійно запитувала себе: чи відчуває людина, що я тут не просто для гарних кадрів? Чи вистачає в мені чутливості й терпіння, щоб дочекатися справжнього моменту? Чи можу я сама бути достатньо відкритою?

1.3. Конфлікт як смислотворчий елемент авторського твору

На мою думку, без глибокого конфлікту неможливе справжнє мистецтво. У центрі мого проєкту лежить кілька болючих і дуже живих конфліктів.

Найголовніший — це конфлікт між поверхневим і глибоким у сучасній портретній фотографії. З одного боку — вимоги ринку, соціальних мереж і глядача: «зроби красиво», «щоб подобалося», «щоб лайкали». З іншого — моя внутрішня потреба створювати щирі, вразливі й правдиві портрети. Цей конфлікт я відчуваю в собі постійно.

Інший важливий конфлікт — між контролем і відпусканням. На початку зйомки майже завжди присутній страх. Модель хоче контролювати, як вона виглядає. Я теж хочу контролювати кадр. І в цей момент між нами стоїть бар'єр. Подолання цього бар'єру — це і є найцінніша частина роботи. Коли ми обоє потроху відпускаємо контроль, з'являється щось живе.

Також існує конфлікт ролей. Традиційно фотограф має владу: він дивиться, обирає, вирішує. Модель — у позиції того, кого розглядають. У своєму проєкті я свідомо намагаюся цю владу розмити. Я розмовляю з моделями про свої відчуття, розповідаю, чому мені важливий той чи інший момент, іноді дозволяю їм самій запропонувати, як вона хоче бути знятої. У такі моменти ми стаємо рівними співтворцями.

Є ще внутрішній конфлікт у самій моделі — бажання бути красивою і водночас страх бути побаченим по-справжньому. І мій власний конфлікт — страх бути недостатньо чутливою, недостатньо хорошим фотографом, щоб цей момент зустрічі відбувся.

Саме ці конфлікти роблять роботу живою. Вони створюють напругу, без якої портрети були б просто гарними знімками. Завдяки їм серія перетворюється на історію про те, як дві людини повільно, обережно і з великою ніжністю йдуть назустріч одна одній.

Конфлікт у моїй роботі не має чіткого «щасливого кінця». Навіть у найвідкритіших кадрах залишається легка трепетність, недосказаність, розуміння, що довіра — це завжди тендітна річ, яку потрібно берегти. І саме ця відкрита емоційна рана, на мою думку, і робить портрет по-справжньому художнім і глибоким.

1.4. Концепція та художній задум проєкту

Концепція мого дипломного проєкту народилася з глибокого внутрішнього бажання повернути фотографії її справжню суть — здатність бути простором живої зустрічі між людьми.

Основна концептуальна ідея полягає в тому, що художній портрет — це не результат технічної майстерності фотографа і не просто «красиве зображення» моделі. Це живий, трепетний результат інтерсуб'єктивного досвіду — спільного емоційного простору, який виникає «між мною і тобою». У цьому просторі фотограф перестає бути відстороненим спостерігачем, а стає чутливим співучасником, який вкладає власні переживання, настрої, сумніви й ніжність. Модель же не виконує роль «натурниці», а проживає момент разом зі мною, відповідаючи своїм тілом, поглядом, диханням і внутрішнім станом.

Художній задум проєкту побудований як емоційна подорож — послідовність внутрішніх станів, через які проходить людина під час поступового встановлення довіри. Серія починається з відчуття дистанції, легкої ніяковості, захисту і закритості. Далі йде етап нерішучості, коли з'являються перші тріщини в масці. Потім — моменти вразливості, тиші, ніжності й, нарешті, глибокої довіри та емоційної відкритості. Кожна фотографія — це окрема глава цієї маленької інтимної історії.

Мені було важливо, щоб усе відбувалося максимально природно. Я майже не давала моделям конкретних вказівок щодо поз. Ми просто проводили час разом: розмовляли, мовчали, пили чай, слухали музику. Камера з'являлася поступово, коли відчувалася готовність. Найсильніші кадри часто народжувалися в моменти, коли ми вже забували, що йде зйомка.

Концепція проєкту ґрунтується на принципах інтерсуб'єктивності — філософському понятті, яке означає, що справжнє розуміння і образ іншої людини можливі лише через спільне переживання. Я намагаюся зробити так,

щоб у кожному портреті відчувалася присутність нас обох. Мої емоції та емоції моделі перепліталися і створювали щось нове, чого не існувало до початку зйомки.

Цей задум став для мене не тільки художнім завданням, а й особистим викликом. Кожного разу я запитувала себе: чи достатньо я чутлива? Чи можу я створити атмосферу безпеки? Чи готова я сама бути відкритою? Саме через це проєкт вийшов дуже щирим і вразливим.

1.5. Аналіз сучасних аудіо-візуальних творів-аналогів

Щоб краще зрозуміти місце свого проєкту в сучасному мистецькому контексті, я проаналізувала роботи кількох фотографів, які працюють з темою інтимності, емоційного контакту та портрету.

Одним із найближчих для мене прикладів є Nan Goldin. Її серія «The Ballad of Sexual Dependency» (мал. 1) вражає абсолютною чесністю й оголеністю емоцій. Goldin не спостерігає за своїми героями — вона живе разом з ними. Її фотографії пронизані болем, ніжністю, залежністю і любов'ю. Мене надихає те, як вона стирає межу між автором і моделлю. Однак мій підхід відрізняється більшою делікатністю і м'якістю — я не йду в такий радикальний автобіографізм і драму.

Іншою важливою для мене авторкою є Elinor Carucci. Її інтимні сімейні портрети вражають глибиною емоційного контакту (мал. 2). Вона фотографує своїх близьких у моменти вразливості, хвороби, радості й конфліктів. Її роботи дуже тілесні й чесні. Мене приваблює ця щирість, але я хотіла б у своєму проєкті зберегти більше загадковості й тиші.

Серед сучасних європейських фотографів мене сильно зачепила творчість Rineke Dijkstra (мал. 3). Її серії портретів підлітків і молодих матерів показують людей у моменти перехідних станів. Її портрети мають особливу напругу і

водночас делікатність. Dijkstra вміє передати внутрішню оголеність людини, при цьому залишаючись дуже уважною і чутливою. Це те, до чого я прагнула у своєму проєкті.

Також я зверталася до робіт Alec Soth (мал. 4) та його серій, де присутнє відчуття тиші, самотності й одночасно глибокого людського зв'язку. Його підхід до портрету більш споглядальний, що частково перегукується з моїм.

Аналіз аналогів показав, що багато сучасних фотографів відчують кризу поверхневості і намагаються повертати в портрет емоційну правду. Мій проєкт продовжує цю лінію, але з акцентом на поступовий розвиток контакту і на рівноправну співтворчість фотографа і моделі. Я намагаюся йти далі простого фіксування вразливості — я хочу показати сам процес її народження.

1.6. Візуальна мова, стилістика та образна система проєкту

Візуальна мова мого проєкту побудована на принципах мінімалізму, делікатності та максимальної уваги до внутрішнього стану людини.

Ключові елементи стилістики проєкту побудовані на принципах стриманості, делікатності та емоційної концентрації. Головним виражальним засобом стало природне м'яке денне світло, що ллється з вікна. Воно створює ніжні, живі тіні, легку повітряну перспективу та тепле, майже тактильне відчуття. Я повністю відмовилася від жорсткого штучного освітлення, оскільки воно робить образи надто театральними і штучними.

Важливу роль відіграє мінімалістичне середовище — прості стіни, звичайні інтер'єри без зайвого реквізиту. Такий порожній простір допомагає зосередити всю увагу на людині, її тілі, погляді та внутрішньому стані.

Особлива увага приділялася камерній пластиці тіла. Я свідомо уникала класичних «красивих» поз і акцентувала увагу на природних, іноді незграбних і вразливих жестах: згорблені плечі, опущений погляд, руки, що обіймають себе,

напівприкриті обличчя. Саме в таких моментах, на мою думку, найяскравіше проявляється справжня, незахищена людина.

Колірна гама серії витримана в спокійній, приглушеній палітрі — теплих бежевих, сірих, м'яко-рожевих і кремових тонах, які посилюють відчуття інтимності, спокою та довіри.

У композиційному вирішенні я часто використовувала центральне розташування моделі, велику кількість негативного простору, крупні плани обличчя та очей. Деякі кадри навмисно мають легку «недосконалість» — невеликий зсув, обрізане тіло, що додає відчуття щирості та живого моменту.

Образна система проєкту будується навколо метафори «розкриття». Образи поступово «розкриваються»: від закритих поз і відведених поглядів — до прямих поглядів у камеру, розслабленого тіла і відкритої вразливості. Кожен портрет несе в собі певний емоційний стан, але всі вони об'єднані спільним відчуттям — відчуттям присутності «іншого».

Мені хотілося, щоб візуальна мова була максимально чесною і чистою. Без ефектів, без сильної ретуші, без постановочності. Тільки світло, людина і те, що відбувається між нами.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ

2.1. Збір та систематизація візуального й теоретичного матеріалу

Підготовка до реалізації дипломного проєкту стала для мене довгим і дуже емоційним процесом. Я почала з глибокого занурення в матеріал ще на другому курсі, хоча тоді ще не знала, що саме це переросте в диплом.

Спочатку я збирала теоретичну базу. Читала Ролана Барта («Camera Lucida»), особливо його роздуми про «punctum» — те, що ранить і торкає в фотографії. Сьюзен Зонтаг з її «Про фотографію» допомогла мені зрозуміти, як фотографія може одночасно відкривати і приховувати людину. Також вивчала феноменологічні тексти про інтерсуб'єктивність (Гуссерль, Мерло-Понті) [2], праці Джона Бергера («Способи бачення») [3] та сучасні дослідження про емоційний інтелект у мистецтві. Окремо я аналізувала роботи фотографів, які працюють з інтимністю.

Візуальний матеріал я збирала роками. Створила величезну референс-борду в Pinterest і Notion, куди додавала тисячі фотографій. Особливу увагу приділяла серіям Nan Goldin [4], Elinor Carucci [5], Rineke Dijkstra [6], Sally Mann [7], Nicholas Nixon [8], а також українським авторам — Анні Войтенко [9], Яніні Якубчик [10], Сергію Лебединцеву [11]. Я друкувала найкращі референси і розвішувала їх на стіні в майстерні, щоб вони «жили» зі мною.

Усі зібрані матеріали я систематизувала за трьома великими блоками. Перший блок склали роботи фотографів, які глибоко досліджують теми емоційного контакту, вразливості та інтимності. Другий блок утворили теоретичні тексти, присвячені природі портрету, інтерсуб'єктивності та взаємодії між автором і моделлю. Третій блок містив візуальні приклади мінімалізму в композиції, використання природного світла та виразної тілесної пластики. Така систематизація допомогла мені чітко структурувати накопичений

матеріал і краще зрозуміти місце свого проєкту в сучасному фотографічному контексті.

Пізніше я створила таблицю порівняння, де аналізувала, що саме мене зачіпає в кожній роботі і як це можна переосмислити в моєму проєкті. Цей етап тривав майже пів року і допоміг мені чітко сформулювати власну художню позицію.

2.2. Розробка цільової аудиторії та визначення призначення авторського аудіо-візуального твору

Визначаючи цільову аудиторію, я намагалася бути максимально чесною з собою. Мій проєкт не для тих, хто шукає яскравого, динамічного чи «інстаграмного» контенту.

Цільова аудиторія проєкту — це передусім люди віком 25–45 років, які цікавляться авторською фотографією та сучасним мистецтвом. До неї належать фотографи-практики, які відчують кризу поверхневості у власній творчості та шукають більш глибоких і щирих підходів до портрета. Також це люди з високою емоційною чутливістю, зацікавлені в психології, внутрішньому світі людини та темах вразливості й довіри. Окрему групу складають постійні глядачі художніх виставок, учасники та відвідувачі фотофестивалів, таких як Odesa Photo Days, Docudays UA, Київський фотомісяць, а також ті, хто регулярно відвідує галереї сучасного мистецтва.

Призначення проєкту для мене полягає в кількох речах. По-перше, я хочу нагадати глядачеві, що фотографія може бути актом турботи, ніжності й справжньої зустрічі. По-друге, я прагну показати альтернативу панівній візуальній культурі — не швидко картинку, а повільне, вдумливе переживання. По-третє, проєкт може стати підтримкою для тих, хто сам відчуває потребу в щирості й вразливості в наш час.

Я бачу свій проєкт як виставкову серію (15 фотографій), яку можна презентувати в галереї або на фотофестивалі. Також він може стати основою для фотокниги. Мені важливо, щоб людина, яка дивитиметься серію, вийшла з відчуттям, що її теж можуть по-справжньому побачити.

2.3. Соціокультурний контекст проєкту

Сучасний світ переживає парадокс: ми ніколи не були так видимими, як зараз, і водночас ніколи не відчували такої самотності. Соціальні мережі створили культуру перформативності — ми постійно «граємо» себе, показуємо ідеальну версію. У цьому контексті мій проєкт стає тихим протестом.

Ми живемо в епоху швидкого контенту, коли увага скоротилася до кількох секунд. Портретна фотографія теж постраждала: вона часто перетворюється на інструмент самопрезентації. Модель перестає бути живою людиною і стає «контентом». Саме тому тема емоційного контакту і справжньої зустрічі набуває особливого звучання.

Війна, невизначеність, постійна тривога, яку переживає українське суспільство, також вплинули на концепцію. У часи, коли багато людей закриваються в собі, мені захотілося говорити про вразливість, довіру і можливість бути побаченим навіть у найтендітніших станах. Мій проєкт — це маленьке нагадування, що навіть у найскладніші часи ми все ще здатні на щирий контакт один з одним.

2.4. Сценарна структура (візуальний наратив) проєкту

Сценарна структура моєї серії побудована як емоційний наратив — історія розвитку стосунків між фотографом і моделлю.

Я розділила серію на три основні частини-переходи. Дистанція і захист (перші 1-5 кадрів) Моделі закриті, погляди відведені, пози захисні (руки, що обіймають себе, схилена голова, напівтемрява). Відчувається

Перехід і вразливість (середня частина) З'являються перші тріщини в захисті. Погляди стають м'якшими, з'являються моменти тиші, легкої сумлінності, ніжності. Тіло починає розслаблятися. Довіра і емоційна відкритість (фінальна частина) Прямі погляди в камеру, розслаблені пози, відчуття спокою і близькості. У цих кадрах найсильніше відчувається присутність «між мною і тобою».

Така структура дозволяє глядачеві пройти той самий шлях, який проходили ми з моделями під час зйомок. Наратив не лінійний у класичному сенсі, а радше емоційний і циклічний — у кожній частині є відлуння попередньої.

2.5. Художні та технічні засоби виразності

Художні засоби проєкту базуються на принципах максимальної стриманості та делікатності. Головним виражальним засобом став мінімалізм композиції та середовища, який дозволяє зосередити всю увагу на людині, її внутрішньому стані та емоційній присутності. Природне м'яке світло виступає головним «героєм» серії, створюючи ніжні переходи тіней, теплу атмосферу та відчуття живої, дихаючої просторовості. Особлива увага приділялася акценту на ключових елементах: очах, руках, диханні та мікрожестуальності, адже саме в цих деталях найяскравіше проявляється внутрішній емоційний стан моделі. Важливу роль відіграє гра з негативним простором, який не просто заповнює кадр, а стає активним учасником композиції, посилюючи відчуття самотності, тиші чи, навпаки, близькості. Окрім того, тиша була свідомо використана як один із найважливіших художніх елементів — як пауза між кадрами, як простір для роздумів і як емоційний фон усього проєкту.

Технічні засоби реалізації проєкту були свідомо мінімальними та максимально делікатними. Зйомка проводилася на камеру Canon RP з об'єктивом 50mm f/1.4, виключно у форматі RAW. Я працювала тільки з

природним денним світлом у проміжку з 10:00 до 16:00, коли світло м'яке, тепле і рівне. Обробка фотографій у Lightroom була дуже стриманою: корекція експозиції, контрасту, балансу білого та кольору, без сильної ретуші шкіри та пластики тіла.

Я навмисно відмовилася від використання спалаху, штучного світла, кольорових фільтрів і будь-яких складних постановочних рішень. Для мене найважливішим технічним засобом стала не техніка, а час, проведений із моделлю, час на створення атмосфери довіри, час на очікування справжнього моменту і час на спільну тишу. Усі технічні рішення були підпорядковані одній головній меті: зробити так, щоб глядач відчував у кадрі не просто красиву фотографію, а живу людину, яка на короткий момент дозволила себе по-справжньому побачити.

РОЗДІЛ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ФОТОПРОЄКТУ

3.1. Експлікація як технологічна схема реалізації зображально-монтажної композиції твору

Експлікація мого дипломного проєкту — це детальна технологічна схема, яка описує весь процес створення серії від ідеї до фінальної презентації. Вона стала для мене своєрідною «дорожньою картою», яка допомогла не втратити головну ідею під час практичної реалізації.

Процес реалізації складався з кількох послідовних етапів. Таких як: підготовчий етап — відбір моделей, встановлення емоційного контакту, проведення тестових зйомок. Основний знімальний період — безпосередньо зйомки (12 основних сесій по 2–4 години кожна). Відбір і первинна обробка матеріалу. Монтаж серії та створення єдиного наративу. Постпродакшн і підготовка до презентації.

Кожна зйомка будувалася за принципом «відкритого сценарію». Я не писала жорсткий сценарій, а лише окреслювала емоційний вектор: від дистанції до довіри. Моделям я пояснювала концепцію проєкту заздалегідь, щоб вони розуміли, навіщо ми це робимо. Це створювало атмосферу довіри ще до початку зйомки.

Технологічна схема передбачала зйомку в природному світлі, використання мінімального обладнання і максимальну присутність у моменті. Я свідомо обмежувала себе в кількості кадрів на одну сесію (в середньому 150–300), щоб не «застрелити» момент і не втратити чутливість.

Експлікація також включала графік роботи: зйомки проводилися 2–3 рази на тиждень, щоб у мене було достатньо часу на рефлексію після кожної сесії. Після кожної зйомки я вела щоденник, де записувала свої емоції, що вдалося, а що відчувалося штучним. Ці нотатки пізніше допомогли при монтажі серії.

3.2. Композиційне та проєктне рішення авторського твору

Композиційне рішення проєкту повністю підпорядковане головній ідеї — передати емоційний контакт і поступовий рух від дистанції до близькості.

Загальна структура серії складається з 15 фотографій, об'єднаних єдиним стилістичним і емоційним ключем. Серія має чіткий драматургійний розвиток. Перша частина (кадри 1–5) — «Дистанція». Переважають закриті композиції, відведені погляди, захисні пози тіла, більше негативного простору. Модель часто знаходиться в напівпрофілю або з опущеною головою. Світло м'яке, але холодніше. Друга частина (кадри 5–10) — «Перехід». З'являються крупні плани обличчя, погляди стають більш прямими, тіло розкривається. Композиції стають більш камерними, інтимними. Багато діагоналей і динаміки в жестах. Третя частина (кадри 10–25) — «Довіра». Прямі погляди в камеру, розслаблені пози, максимальна емоційна відкритість. Композиції стають спокійнішими, гармонійнішими, з відчуттям внутрішньої тиші.

Кожна фотографія має центральну композицію або легке правило третин, але з навмисними «недосконаlostями» — легким зсувом, обрізаним кадром, щоб зберегти відчуття моменту, а не постановки. Я часто використовувала крупні та середні плани, щоб глядач міг буквально «відчути» людину.

Проєктне рішення передбачало єдину колірну температуру (теплі, приглушені тони) і однаковий формат друку (вертикальний 50×70 см або 40×60 см). Між фотографіями у виставковому варіанті передбачені невеликі інтервали, щоб глядач міг «вдихнути» між образами.

3.3. Монтажні та постпродакшн-рішення

Монтаж серії став одним із найскладніших і найцікавіших етапів. З понад 3000 зроблених кадрів я відібрала лише 15. Відбір проходив у три етапи:

1. Технічний відбір — відкидала різкі, технічні шлюби.

2. Емоційний відбір — залишала тільки ті кадри, від яких у мене особливо «бігли мурашки» або з'являлося сильне внутрішнє відчуття.
3. Наративний монтаж — розміщення кадрів так, щоб вони створювали емоційну хвилю.

Під час монтажу я роздрукувала всі перспективні кадри в маленькому форматі і розкладала їх на підлозі, переставляючи десятки разів. Важливо було зберегти ритм: не можна було поставити два дуже сильні емоційні кадри поряд, щоб не «перевантажити» глядача.

Постпродакшн був максимально делікатним. У Lightroom я працювала тільки з базовими параметрами.

Я свідомо відмовилася від сильної ретуші шкіри, пластики тіла чи додавання ефектів. Невеликі недоліки шкіри, природні текстури і навіть маленькі «недосконалості» були залишені навмисно — вони додають живості й чесності. Єдиним «втручанням» стало легке затемнення або висвітлення окремих зон для кращого емоційного акценту.

Фінальний файл готувався у форматі TIFF з роздільною здатністю 300 dpi для якісного друку.

3.4. Кошторис реалізації авторського проєкту

Загальний кошторис склав невеликий бюджет так як я хотіла використати макисмально простий та базовий варіант виконання свого проєкту, щоб показати, що гроші не роблять з людини гарного фотографа.

3.5. Опис готового результату та його презентаційна форма

Готовий результат дипломного проєкту — це цілісна авторська фотосерія з 22 портретів, об'єднаних єдиною візуальною мовою та емоційним наративом.

Серія носить назву «Між мною і тобою» і повністю відображає заявлену концепцію: від відчуття дистанції до глибокої емоційної довіри.

Кожна фотографія в серії передає певний внутрішній стан. Разом вони створюють відчуття живого процесу, а не набору окремих знімків. Глядач може буквально пройти шлях разом із моделями — від закритості до відкритості.

Презентаційна форма:

Готовий результат дипломного проєкту — це цілісна авторська фотосерія, що складається з 15 відібраних портретів. Усі роботи об'єднані єдиною візуальною мовою, емоційним настроєм та концептуальним задумом.

Цифровий варіант представляє собою повноцінну онлайн-презентацію з повільним переходом між кадрами, що дозволяє глядачеві зануритися в емоційний наратив серії. Кожна фотографія супроводжується коротким текстовим коментарем, який розкриває контекст зйомки та внутрішній стан моменту.

Така багатоваріантна форма презентації дає можливість презентувати проєкт як у фізичному просторі галереї, так і в цифровому середовищі, максимально зберігаючи при цьому його емоційну глибину та інтимність.

Готовий проєкт передає головне — відчуття щирого, трепетного і дуже людського контакту. Дивлячись на серію, глядач може відчувати, що перед ним не просто фотографії, а історії зустрічей, моменти вразливості і тієї особливої близькості, яка виникає тільки тоді, коли двоє людей наважуються бути справжніми один перед одним.

Саме в цьому, на мою думку, і полягає головна цінність готового результату.

ВИСНОВОК

Завершуючи роботу над дипломним проєктом «Між мною і тобою: емоційний контакт як основа художнього образу у портретній фотографії», я відчуваю глибоке емоційне хвилювання. Ця робота стала для мене набагато більшим, ніж просто диплом. Вона перетворилася на справжню внутрішню подорож, на час глибокого самопізнання, на досвід, який назавжди змінив моє ставлення до фотографії та до себе як автора.

Основна мета дослідження — теоретично осмислити та практично втілити емоційний контакт як ключову основу створення художнього портретного образу — була повністю досягнута. Усі завдання, поставлені на початку роботи, виконано. Я проаналізувала теоретичні концепції інтерсуб'єктивності, вивчила проблему втрати емоційної глибини в сучасній портретній фотографії, розробила та реалізувала цілісний авторський фотопроект і, найголовніше, сформулировала свою власну художню позицію.

Найціннішим результатом стала завершена серія з 22 портретів, яка є не просто набором знімків, а єдиним живим організмом. Кожна фотографія в цій серії несе в собі частинку спільно прожитого часу, спільних емоцій, тиші, ніяковості, страху, ніжності й, зрештою, довіри. Дивлячись зараз на ці роботи, я буквально відчуваю, як у кожному кадрі присутні двоє — я і модель. Присутнє те невидиме «між», заради якого все це створювалося.

Під час реалізації проєкту я остаточно переконалася в тому, наскільки важливим є емоційний контакт. Сучасна фотографія часто йде шляхом технічного вдосконалення, постановочності та візуальної досконалості. Але я переконана: без ширості, без вразливості, без взаємної довіри портрет залишається лише красивою оболонкою. Справжній художній образ

народжується тільки тоді, коли фотограф перестає бути «оператором», а стає співучасником моменту, а модель — не об'єктом, а живим співтворцем.

Цей проєкт дуже сильно змінив мене саму. Я навчилася терпінню. Навчилася не поспішати і не форсувати момент. Навчилася створювати атмосферу безпеки, в якій людина може дозволити собі бути неідеальною. Навчилася бути чесною зі своїми власними емоціями під час зйомки. Багато разів я сама відчувала страх і ніяковість, і саме в ці моменти народжувалися найсильніші кадри. Це стало для мене важливим уроком: справжнє мистецтво вимагає від автора такої ж відкритості, якої він просить від моделі.

У соціокультурному контексті мій проєкт, на мою думку, набуває особливого звучання. У світі, де панує швидкість, перформативність і поверхневність, потреба в щирому людському контакті стає майже життєво необхідною. Люди втомилися від масок. Вони хочуть бути побаченими. Мій проєкт — це тиха, але наполеглива спроба нагадати, що фотографія може бути простором турботи, ніжності, розуміння і справжньої зустрічі двох душ.

Готовий результат — це не просто серія портретів. Це мій особистий маніфест про те, якою я бачу сучасну авторську фотографію. Це історія про те, як дві людини, зустрічаючись перед камерою, можуть створити щось набагато більше, ніж просто зображення. Це нагадування, що мистецтво починається там, де закінчується контроль і починається довіра.

Звісно, цей проєкт не є ідеальним. У ньому залишилися моменти сумнівів, моменти, де контакт міг би бути ще глибшим. Але саме ці недосконалості роблять його живим і чесним. Я приймаю їх з теплом.

На завершення хочу сказати, що дипломна робота «Між мною і тобою» — це лише початок. Це фундамент мого подальшого авторського шляху. Я планую продовжувати розвивати цю тему, створювати нові серії, досліджувати ще глибші рівні емоційного контакту і вразливості. Мені хочеться вірити, що

фотографії, народжені з щирості, здатні торкатися сердець людей і хоч трохи робити цей світ м'якшим і людянішим.

Фотографія для мене — це більше, ніж професія. Це спосіб бачити. Це спосіб любити. Це спосіб бути «між мною і тобою».

Дякую всім моделям, які наважилися відкритися. Дякую цьому проєкту
за те, що він змінив мене.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беньямін В. Твір мистецтва в епоху його технічної відтворюваності / Вальтер Беньямін
https://nakkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/Gerchanivska_Culture-in-XX-XXI-cent-paradigm.pdf
2. Бергер Дж. Способи бачення / Джон Бергер ; пер. з англ. — К. : ArtHuss, 2020.
<https://naukainfo.com/jurnaly/Conference97.pdf>
3. Зонтаг С. Про фотографію / Сьюзен Зонтаг ; <https://www.rulit.me/books/ofotografiia-read-280021-1.html>
4. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття / Моріс Мерло-Понті ; пер. з фр. — К. : Український філософський фонд, 2001.
<https://studfile.net/preview/7742802/page:2>
5. Сонітаг С. Щодо болю інших / Сьюзен Зонтаг ;
https://youtu.be/PFuXV_XMu9Y?si=O7S9_S5AFTACQknI
6. Goldin N. The Ballad of Sexual Dependency / Nan Goldin. — New York : Aperture.
<https://whitney.org/collection/works/8274>
7. Carucci E. Closer / Elinor Carucci.
<https://www.instagram.com/elinorcarucci>

8. Dijkstra R. Portraits / Rineke Dijkstra. — Munich : Schirmer/Mosel, 2005.

<https://www.maxhetzler.com/artists/rineke-dijkstra/selected-works>

9. Mann S. Immediate Family / Sally Mann. — New York : Aperture, 1992.

https://www.houkgallery.com/exhibitions/75-sally-mann-immediate-family/press_release_text

10. Азизов Т. Інтерсуб'єктивність у візуальному мистецтві.

https://www.researchgate.net/publication/396552687_Intersub'ektivnist_ak_d_zerelo_tvorcostiIntersubjectivity_as_the_Origin_of_Creativity

11. Batchen G. Photography Degree Zero: Reflections on Roland Barthes's Camera Lucida

https://www.academia.edu/19971442/Photography_Degree_Zero_Reflections_on_Roland_Barthes_Camera_Lucida

12. Berger J., Mohr J. Another Way of Telling / John Berger, Jean Mohr.

https://archive.org/details/anotherwayoftell00ber_fo7

13. Станиславський К. Робота актора над собою.

<https://www.etnolog.org.ua/pdf/e->

Інтернет-джерела:

21. Cotton C. The Photograph as Contemporary Art / Charlotte Cotton. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.thamesandhudson.com>
22. Офіційний сайт Rineke Dijkstra — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.rinekedijkstra.com>
23. Nan Goldin — The Museum of Modern Art. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.moma.org>
24. Довідник з теорії фотографії. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.photographytheory.com>
25. Матеріали фестивалю Odesa Photo Days 2022–2025. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.odesaphotodays.com>

Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

Дипломна_записка_Стецюк_Софія_Максимівна_

Автор

С. Стецюк

Науковий керівник / Експерт

О. Мусієнко

ІД документу

333887502

ОРГАНІЗАЦІЯ

Назва організації

Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts

підрозділ

KSADA

ЗВІТ

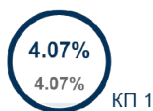
Дата звіту

5/15/2026

Дата редагування

Обсяг знайдених подібностей

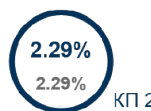
Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

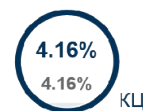
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

5626

Кількість слів

КЦ

42080

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		15

Джерела

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз		Колір тексту
#	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/gr-med-diplom-4-kurs_compressed.pdf	62 (1.1 %)

2	https://ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/gr-med-duplom-4-kurs_compressed.pdf	35 (0.62 %)
3	Дипломна_Записка_Коваленко_Олена_Ф20_2_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	32 (0.57 %)
4	https://ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/gr-med-duplom-4-kurs_compressed.pdf	22 (0.39 %)
5	Дипломна_записка_Самусенко_Ілля_ф20_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	14 (0.25 %)
6	Дипломна_Записка_Коваленко_Олена_Ф20_2_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	14 (0.25 %)
7	http://chtyvo.org.ua/authors/Bondarenko_Alla/Obrazna_semantyka_temporalnosti_ukrainskykh_poetychnykh_tekstiv_KhKh_stolittia_v_intehratyvnomu_vymi.pdf	13 (0.23 %)
8	Копір Нейтрального за Р. Бартом (на прикладі "Саду земних насолод" І. Босха і "Полароїда" Д. Будіне) 4/16/2025 National University Kyiv Mohyla Academy course papers (National University Kyiv Mohyla Academy)	10 (0.18 %)
9	Дипломна_Записка_Коваленко_Олена_Ф20_2_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	8 (0.14 %)
10	Дипломна_записка_Самусенко_Ілля_ф20_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	7 (0.12 %)

База даних RefBooks

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
---	-----------	--

Домашня база даних (1.42 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	Дипломна_Записка_Коваленко_Олена_Ф20_2_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	54 (3) (0.96 %)
2	Дипломна_записка_Самусенко_Ілля_ф20_1 6/20/2024 Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts (KSADA)	26 (3) (0.46 %)

Програма обміну базами даних (0.18 %)

#	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
3	Копір Нейтрального за Р. Бартом (на прикладі "Саду земних насолод" І. Босха і "Полароїда" Д. Будіне) 4/16/2025 National University Kyiv Mohyla Academy course papers (National University Kyiv Mohyla Academy)	10 (1) (0.18 %)

Інтернет (2.47 %)

#	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
4	https://ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/gr-med-duplom-4-kurs_compressed.pdf	126 (4) (2.24 %)
5	http://chtyvo.org.ua/authors/Bondarenko_Alla/Obrazna_semantyka_temporalnosti_ukrainskykh_poet_ychnykh_tekstiv_KhKh_stolittia_v_intehratyvnomu_vymi.pdf	13 (1) (0.23 %)

Список прийнятих фрагментів

#	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
---	-------	---------------------------------------

28.